

Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2013

Uppdrag och förutsättningar

Den första juli 2011 trädde en ny skollag i kraft (Skollag 2010:800) och förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning slutade gälla. Förändringarna innebär att kraven på att det ska finnas ett dokument benämnt kvalitetsredovisning försvinner men att i huvudsak samtliga arbetsuppgifter kvarstår. Staden har beslutat att det krav på ett dokumenterat kvalitetsarbete som skollagen ställer på huvudmannen ska redovisas i form av en bilaga till verksamhetsberättelsen.

I denna bilaga presenteras en kortfattad resultatanalys för stadens egna grundskolor samt underlag och arbetsformer för det systematiska kvalitetsarbetet. För att ta del av mer utvecklade presentationer hänvisas till verksamhetsberättelsen 2013 (huvudtext) och till verksamhetsplanen 2014.

Grundskoleavdelningen ansvarar för drift och utveckling av stadens egna verksamheter inom förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem och fritidsklubb.

Höstterminen 2013 gick cirka 65 700 elever i Stockholms stads grundskolor. Av dessa gick cirka 8 200 elever i förskoleklass och cirka 580 elever var mottagna i grundsärskolan.

Antalet elever i de kommunala grundskolorna ökade med cirka 2 700 elever jämfört med samma tid föregående läsår. Antalet elever i grundsärskolan har minskat något i de kommunala grundskolorna.

Antalet elever i fritidshem har ökat med cirka 1 100 elever sedan 2012. Sammanlagt finns cirka 29 300 elever i fritidshem (förskoleklass till och med årskurs 3) i Stockholms stads grundskolor. Grundskolorna har även egna fritidsklubbar där man erbjuder öppen fritidsverksamhet (årskurs 4-6). Dessutom finns i flera skolor en fritidsklubb som drivs i samarbete med stadsdelens fritidsgård. 2013 fanns cirka 7 900 elever i dessa verksamheter.

Under ett läsår genomför lärarna i stadens grundskolor inklusive grundsärskolan cirka 1 800 000 undervisningstimmar, vilket innebär cirka 50 000 undervisningstimmar i veckan eller 10 000 undervisningstimmar per dag.

Kvalitetsarbetets underlag och källor

För att överhuvudtaget kunna uttala sig om verksamhetens måluppfyllelse behövs olika former av underlag och källor. Underlagen består av olika kvantitativa uppgifter hämtade från stadens egna elevdatabaser och Skolverkets statistik kring måluppfyllelse på skolnivå. Detta är exempelvis uppgifter om behörighet, meritvärden, betyg och resultat på nationella prov samt skolornas resultat vad gäller elevers läsutveckling (LUS).

Dessa kvantitativa källor har under året utökats med insamlade data på skolnivå om de skriftliga omdömena och behov av åtgärdsprogram för att i framtiden på ett bättre sätt kunna följa elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen och samtliga årskurser.

Utöver dessa mer hårda data utgör föräldra- och elevenkäter en viktig mätare på elevers och föräldrars uppfattning om skolornas arbetsklimat, arbetssätt etc.

Ovanstående sammanställningar utgör i sin tur de viktigaste underlagen för skolornas interna kvalitets- och utvecklingsarbete vilka de analyserar och presenterar i ILS-webben i form av kvalitetsredovisning.

Inför tertialrapport 2 (T2) görs en första analys av resultatutvecklingen. Denna analys tillsammans med skolornas resultatanalyser och datasammanställningar på skolnivå utgör huvudunderlaget för de resultatdialoger som förs mellan grundskolechefer och rektorer/ledningsgrupper. Dessa dialoger i sin tur utgör en form av underlag för den fortsatta analysen och det fortsatta utvecklingsarbetet.

Många skolor genomför numera egna resultatdialoger på sin skola mellan skolledning och arbetslag eller enskilda lärare. Detta är något som har utvecklats över tid. En del skolor har nyligen börjat med egna dialoger medan andra har haft det sedan tidigare men har utvecklat sina modeller till att bli mer strukturerade och meningsfulla.

Övergripande bild av målpuffyllelse

Betygsresultat

Det finns tre övergripande resultatmått i grundskolan i årskurs 9: behörighet till nationellt yrkesprogram¹, genomsnittligt meritvärde² och andelen som nått målen i alla ämnen.

Samtliga tre betygsresultatmått har förbättrats jämfört med 2012, men jämfört med 2009 har andel behöriga till nationellt program och andel som nått målen i samtliga ämnen försämrats något. I tabell 1 redovisas utvecklingen mellan åren 2009 och 2013 i årskurs 9.

Tabell 1: Betygsresultat totalt 2009–2013, årskurs 9, årsvärde, inom parentes riksgenomsnittet

Betygsmått	2009	2010	2011	2012	2013
Andel behöriga till nationellt program	88,9 (88,8)	87,3 (88,2)	88,0 (87,7)	85,9 (87,5)	87,4
Andel som nått målen i samtliga ämnen	76,9 (77,0)	75,0 (76,7)	77,0 (77,3)	74,6 (77,4)	75,2
Genomsnittligt meritvärde åk 9	223,0 (210,6)	219,9 (208,8)	223,7 (210,6)	221,9 (211,4)	222,4

Redovisningen av betyg i årskurs 6 till 8 är ny för i år, varför några tidsserier inte kan redovisas. I tabell 2 nedan redovisas dessa resultat och jämförs med årskurs 9.

Det genomsnittliga meritvärdet är markant högre i årskurs 9 jämfört med övriga årskurser. För övriga två resultatmått är resultaten svagast i årskurs 7 och 8. Sammantaget är det relativt stora skillnader i resultaten mellan årskurserna. Här kan noteras att det genomsnittliga meritvärdet inte är helt jämförbart mellan årskurserna då alla ämnen inte läses i alla årskurser och därför sätts inte betyg i alla ämnen i årskurs 6-8. Det är främst vanligt i årskurs 7, där det inte alltid ges betyg i hem- och konsumentkunskap och teknik.

Tabell 2: Betygsresultat, årskurser 6–9, 2013

Betygsmått	Årskurs 6	Årskurs 7	Årskurs 8	Årskurs 9
Andel behöriga till nationellt program	89	84	80	87
Andel som nått målen i samtliga ämnen	80	73	67	75
Genomsnittligt meritvärde åk 9	203	194	199	222

Resultat i förhållande till skolans socioekonomiska index

Ett lågt socioekonomiskt index på en skola innebär att skolan generellt har gynnsamma förutsättningar för ett bra resultat, och ett högt index signalerar att skolan har ogynnsamma

¹ Till och med år 2010 krävdes godkänt i matematik, engelska och svenska eller svenska som andraspråk för behörighet till gymnasieskolan. Från och med 2011 krävs det godkänt i matematik, engelska och svenska eller svenska som andraspråk plus ytterligare fem ämnen för att bli behörig till nationella yrkesprogram.

² Betygsskalan förändrades från och med 2013 från att ha haft betygen Underkänd, Godkänd, Väl godkänd och Mycket väl godkänd till betygen F – A, där F står för underkänd. Betygen översätts till poäng på ett liknande sätt som tidigare där den nya betygsskalan innehåller fler skalsteg. Det förefaller som om jämförelser över tid är relevanta då nivån på meritvärdet för 2013 är rimligt i förhållande till övriga betygsmått.

förutsättningar. Sambandet mellan det socioekonomiska indexet och betygsresultaten är väldigt starkt. Sambandet är negativt, det vill säga att ju högre socioekonomiskt index (= låg socioekonomisk nivå), desto lägre resultat. Genomgående är sambandet något lite svagare för det genomsnittliga meritvärdet jämfört med andelen behöriga till nationellt program och andelen som nått målen i samtliga ämnen.

År 2012 jämfört med 2011 var de försämrade resultaten koncentrerade till den tredje och fjärde kvartilen. Årets förbättrade resultat jämfört med föregående år är också koncentrerade till den tredje och fjärde kvartilen (tabell 3). Intressant är att resultaten för den första kvartilen försämrats jämfört med 2012. Det innebär att den ökade totala spridningen i resultaten som kunde konstateras 2012 tydligt har minskat 2013. Men samtidigt bör det framhållas att skillnaderna är stora mellan skolornas resultat utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar.

Tabell 3: Betygsresultat, årskurs 9, 2011 – 2013 efter skolans socioekonomiska index (kvartiler*)

	Andel behöriga till nationellt program			Andel som nått målen i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Kvartil 1 (lägst index)	96,3	96,4	94,7	90,8	89,7	87,8	244	248	243
Kvartil 2	93,6	93,6	94,0	85,5	83,6	85,8	233	232	232
Kvartil 3	82,6	79,3	82,3	72,1	65,4	67,9	204	201	209
Kvartil 4 (högst index)	69,1	64,8	69,8	56,4	46,3	52,5	185	178	187

* Samtliga skolor som bedriver undervisning i år 9 i Stockholms stad har delats in i fyra lika stora grupper utifrån socioekonomiskt index

I tabellen nedan (tabell 4) visas spridningen i resultaten för 2013 och det finns stora variationer mellan kvartilerna för resultatmåttan andel behöriga till nationellt program och andel som nått målen i samtliga ämnen. Skillnaden i resultat är störst i den fjärde kvartilen, och spridningen har ökat jämfört med 2012.

Spridningen i genomsnittligt meritvärde mellan skolorna i en kvartil visar dock inte på några större skillnader mellan kvartilerna, och det är ett mönster som även funnits tidigare år.

Tabell 4: Betygsresultat, spridning i resultaten årskurs 9, 2013 efter skolans socioekonomiska index (kvartiler)

	Andel behöriga till nationellt program			Andel som nått målen i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde		
	Max	Min	Spridning*	Max	Min	Spridning*	Max	Min	Spridning*
Kvartil 1 (lägst index)	100	85	4,2	100	78	7,4	288	214	19,4
Kvartil 2	97	89	2,4	94	76	5,7	247	207	9,8
Kvartil 3	96	71	7,8	90	51	10,4	254	180	16,7
Kvartil 4 (högst index)	85	32	14,4	73	20	16,0	220	155	18,2

*Mätt som standardavvikelse. Ju högre mått, desto större spridning mellan skolorna i kvartilen.

Betydelsen av socioekonomiska förutsättningar

Det finns ett antal socioekonomiska faktorer som påverkar elevers skolresultat. Det är bland annat utifrån de här som stadens socioekonomiska resursfördelningssystem har konstruerats. Faktorerna är vårdnadshavares utbildningsnivå, invandringsår, om vårdnadshavare uppbär ekonomiskt bistånd, familjesammansättning, boendemiljö och skolmiljö.

Elever som har invandrat till Sverige är den kategori elever som genererar störst socioekonomiskt baserad resurstilldelning. Förvaltningen har närmare studerat hur de socioekonomiska förutsättningarna påverkar elevernas resultat när det gäller variabeln utländsk bakgrund. De här resultaten framkommer för 2013 om hänsyn tas till denna bakgrundsvariabel:

Andel behöriga utifrån antal år i svensk skola

Bland ALLA elever är 87,4 % behöriga till nationella yrkesprogram på gymnasiet
 Bland dem som invandrat 0-2 år före grundskolans avslut är 17,3 % behöriga (168 elever)
 Bland dem som invandrat 3-6 år före grundskolans avslut är 56,5 % behöriga (260 elever)
 Bland dem som invandrat 7-10 år före grundskolans avslut är 78,2 % behöriga (170 elever)
 Bland dem som invandrat 11-15 år före grundskolans avslut är 87,5 % behöriga (184 elever)

Bland elever totalt exklusive dem som invandrat enligt ovan (0-15 år) är 92,2 % behöriga.

Bland elever totalt exklusive dem som invandrat 0-6 år före grundskolans avslut är 91,5 % behöriga.

Genomsnittligt meritvärde utifrån antal år i svensk skola

Bland ALLA elever är det genomsnittliga meritvärdet 222,4
 Bland dem som invandrat 0-2 år före grundskolans avslut är meritvärdet 103,5
 Bland dem som invandrat 3-6 år före grundskolans avslut är meritvärdet 184,3

Bland elever totalt exklusive dem som invandrat enligt ovan är meritvärdet 228,1

Statistiken ovan visar att elevens tid i Sverige i stor utsträckning påverkar elevens resultat och att den mer generella variabeln utländsk bakgrund inte ger samma förklaringsmöjligheter. Av resultaten framgår att en elevs möjlighet att förbättra sina resultat ökar avsevärt för varje ytterligare år som eleven går i svensk skola. Om andelen elever som har invandrat till Sverige exkluderas från resultaten är behörigheten 5 procent högre än den officiella statistiken, alltså 92,2 procent. Det genomsnittliga meritvärdet ligger på 228,1 om man exkluderar dem som har invandrat för 0-6 år sedan, att jämföra med 222,4 enligt den officiella statistiken. Den socio-ekonomiska resursfördelningsmodellen tar hänsyn till de antal år eleven har varit i Sverige enligt uppdelningen ovan, 0-2 år, 3-6 år och mer än 6 år eller inte invandrad. Detta innebär att denna modell leder rätt i att fördela resurserna utifrån ett faktiskt behov. Resultaten bekräftar också vikten av insatser för att skapa en bra start för nyanlända elevers skolgång.

Resultat ur ett jämställdhetsperspektiv

Skillnaden i betygsresultat mellan flickor och pojkar är tydligt till flickornas fördel (tabell 5). Resultaten har förbättrats för såväl flickor som pojkar, men den skillnad mellan könen som ökade förra året är fortsatt intakt.

Tabell 5: Betygsresultat årskurs 9 totalt 2011–2012, flickor och pojkar

		2011	2012	2013
Andel behöriga till nationellt program	Flickor	88,5	87,3	89
	Pojkar	87,6	84,6	86
Andel som nått målen i samtliga ämnen	Flickor	80,4	77,4	78
	Pojkar	78,5	71,8	73
Genomsnittligt meritvärde åk 9	Flickor	233	232,1	234
	Pojkar	214,6	211,3	212

Resultat nationella prov

Nationella prov utgör centrala indikatorer för bedömning av måluppfyllelse. Nationella prov genomförs i årskurs 3, 6 och 9.

Resultaten beräknas på något annorlunda sätt för å ena sidan årskurs 3 och å andra sidan årskurs 6 och 9, vilket gör att det inte går att jämföra mellan dessa årskurser. I årskurs 3 redovisas genomsnittsresultaten av de olika delproven i respektive ämne. För årskurs 6 och 9 beräknas andelen elever som är godkända i förhållande till de elever som har deltagit i proven. Tidigare har resultaten baserats på samtliga elever, det vill säga även de som inte har deltagit i proven. Detta innebär att Stockholms stad numera använder samma redovisning som Skolverket i sin officiella statistik. Det nya redovisningssystemet innebär dock att förvaltningen behöver observera och följa hur stor andel som inte deltar i genomförandet av proven.

I tabell 6 (nedan) visar en jämförelse mellan årskurs 6 och 9 att resultaten är på samma nivå i engelska, svenska och SO-ämnena, men för matematik och NO-ämnena är det en högre andel godkända i årskurs 6.

Tabell 6: Andel elever som klarat minst godkäntnivån i nationella prov, årskurs 3, 6 och 9 2013

Ämne	Årskurs 3, 2013	Årskurs 6, 2013	Årskurs 9, 2013
Svenska/svenska som andraspråk	94	95	94
Svenska	96	97	98
Svenska som andraspråk	81	80	77
Matematik	93	96	91
Engelska	Genomförs inte	96	97
Naturorienterande ämnen	Genomförs inte	96	89
Samhällsorienterade ämnen	Genomförs inte	93	93

I tabell 7 (nedan) redovisas resultaten för nationella prov i årskurs 9 över tid. Proven i naturorienterande och samhällsorienterade ämnen är dock nya för 2013. Resultaten i matematik innebär en markant förbättring jämfört med tidigare år. Resultaten i svenska och engelska är på samma nivå som tidigare år, medan en försämring kan noteras i svenska som andraspråk.

Tabell 7: Andel elever som klarat minst godkäntnivån i nationella prov, årskurs 9, 2013

Ämne	2009	2010	2011	2012	2013
Svenska	98	98	97	98	98
Svenska som andraspråk	85	80	85	82	77
Matematik	89	85	83	85	91
Engelska	97	97	98	97	97
Naturorienterande ämnen					89
Samhällsorienterade ämnen					93

I årskurs 3 har resultaten i svenska/svenska som andraspråk och matematik varit relativt konstanta de tre senaste åren. Det finns dock en svagt positiv trend och resultaten har förbättrats med en procentenhet per år i respektive ämne. När det gäller årskurs 6 görs ingen redovisning av resultaten över tid eftersom de här proven bara har funnits i två år och inte är jämförbara.

Resultat på nationella prov i förhållande till skolans socioekonomiska index

När det gäller resultaten på de nationella proven utifrån skolans socioekonomiska index är det i dagsläget, utifrån den förändrade redovisningsnivån och Skolverkets statistik, inte möjligt att skapa jämförbara tidsserier.

Sammanfattningsvis är skillnaderna mellan kvartilerna mindre för de nationella proven jämfört med betygsvariablerna. Här kan noteras att skolorna i den fjärde kvartilen har en lägre andel deltagare på proven jämfört med skolorna i de andra kvartilerna. Detta behöver

förvaltningen titta närmare på men en hypotes är att de här skolorna har en del nyanlända elever som av förklarliga skäl inte har deltagit i de nationella proven.

För de olika årskurserna ser spridningen mellan kvartilerna något annorlunda ut. Minst skillnad i resultat mellan kvartilerna finns det för årskurs 6 och sammantaget störst skillnad i årskurs 9. Även ämnesvis finns intressanta skillnader. Resultaten i matematik och NO-ämnen i den fjärde kvartilen är klart mycket sämre i årskurs 9 jämfört med årskurs 6.

Betygsresultat i jämförelse mellan tre storstadskommuner

Nedan följer en jämförelse av betygsresultaten i årskurs 9 mellan de tre storstadskommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö³.

Tabell 8: Betygsresultat årskurs 9 2013 i Stockholm, Göteborg och Malmö, uppdelade per kön. Redovisningen avser kommunala skolor.

		Stockholm	Göteborg	Malmö
Genomsnittligt meritvärde	Alla	222	204	205
	Flickor	234	213	215
	Pojkar	212	196	196
Gy-behörighet	Alla	87	79	78
	Flickor	89	80	80
	Pojkar	86	79	76
Andel minst E alla ämnen	Alla	75	65	64
	Flickor	78	69	68
	Pojkar	73	62	60

I tabellen ovan framgår att Stockholms resultat är avsevärt högre än Göteborgs och Malmös, oavsett vilket av de tre resultatmått som används. Både flickor och pojkar har markant högre resultat i Stockholm än i Göteborg och Malmö.

Skillnaderna mellan Stockholm å ena sidan, och Göteborg och Malmö å den andra, har sett ut på samma sätt även tidigare år. Stockholms resultat ligger ganska stabilt under de senaste tre åren, och ligger på en nivå högre än i de andra två kommunerna.

Förvaltningen har också jämfört spridningen i resultat när det gäller dels det genomsnittliga meritvärdet, dels andel elever med minst E i alla ämnen på skolnivå i respektive kommun. Spridningen i resultat mellan skolor är minst i Stockholm (mätt med standardavvikelse och kvartilsavstånd) på både resultatmått. Samtidigt ligger Stockholms lägsta meritvärde (155) och Stockholms högsta meritvärde (288) högre än de båda andra kommunernas lägsta respektive högsta meritvärden.

³ Uppgifterna för Stockholm 2013 är hämtade från utbildningsförvaltningens underlag till kvalitetsredovisning. Samtliga övriga uppgifter har hämtats från Siris/Jämförelsetal, Skolverket.

Sammanfattning och analys

Resultaten som gäller betygen i årskurs 9 har för samtliga resultatvariabler förbättrats i jämförelse med år 2012. Detta är mycket glädjande att kunna konstatera. Samtidigt är det viktigt att inte enbart titta på årets resultat, och förbättringar eller försämringar specifika år, utan att följa resultaten över tid och se till trender på längre sikt. De senaste åren har visat att resultaten fluktuerat upp och ner och skillnaden har varit störst i den fjärde kvartilen. Förra årets försämrade resultat fanns framför allt hos skolorna med sämst socioekonomiska förutsättningar och det är också i de här kategorierna skolor som årets förbättrade resultat är koncentrerade.

När det gäller de nationella proven i matematik i årskurs 9 är det mycket positivt att resultaten har förbättrats så markant i jämförelse med förra året. De här resultaten har också förbättrats sedan år 2011. Ett stort fokus på matematiken på många skolor verkar ha gett positiva effekter. Resultaten på de nationella proven i årskurs 3 har varit ganska konstanta, men med en försiktigt positiv trend. Resultaten i svenska som andraspråk i årskurs 9 har däremot tydligt försämrats i år. Orsakerna till detta är något förvaltningen behöver undersöka närmare. Dock kan noteras att den största skillnaden i provresultat mellan flickor och pojkar när det gäller ämnen är i svenska som andraspråk, då flickorna genomgående har mycket bättre resultat. Resultaten i svenska och engelska har varit mer konstanta över flera år.

Att sambandet mellan de socioekonomiska förutsättningarna på en skola och betygsresultaten är starkt visas tydligt i betygsresultaten. På nationell nivå har Skolverket påtalat en ökad segregation i elevresultat skolor emellan och att elevsammansättningen på skolorna betyder allt mer för skolornas resultat. Kamrateffekter som är viktiga i synnerhet för lågpresterande elever går förlorade och lärarnas förväntningar på elevers prestationer får större genomslag. Att skolorna har blivit mer homogeniserade har noterats även i Stockholms kommunala skolor. Tendensen är att andelen elever med bättre förutsättningar att nå goda resultat minskar i de resurssvaga skolorna eftersom många resursstarka familjer väljer att byta skola.

Det är dock främst skolor i den tredje och fjärde kvartilen som i år har förbättrat sina resultat. Samtidigt har resultaten i jämförelse med förra året försämrats något när det gäller skolor i den första kvartilen. Spridningen i betygsresultat mellan skolorna har alltså minskat kraftigt jämfört med 2012. Det kompensatoriska uppdraget är fortsatt viktigt och förvaltningen behöver utveckla sitt arbete med att finna strategier och insatser för en mer likvärdig skola. Det finns bland annat skolor i den fjärde kvartilen som lyckats uppnå goda resultat och det är intressant att närmare studera vad de här skolorna gör och även dra lärdomar utifrån Jämför grundskoleprojektet. Förvaltningens inledda arbete med att fokusera på 17 skolor fortsätter i syfte att höja skolornas måluppfyllelse. Utifrån framtagna handlingsplaner för var och en av de här skolorna riktas insatser utifrån skolans behov.

Förra året var 14 procent av eleverna inte behöriga till ett nationellt program inom gymnasieskolan. I år har detta resultat förbättrats till att drygt 12 procent inte uppnådde behörighet. De elever som inte har uppnått behörighet till gymnasieskolan har även i år kartlagts på individnivå i dialog med skolan för att dra lärdomar om val av insatser och strategier.

Flickornas högre betygsresultat i jämförelse med pojkarna ökade förra året och är lika stort i år. För andelen behöriga till nationellt program i årskurs 9 är skillnaderna större mellan könen i skolor där eleverna har mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Skillnaderna mellan flickor och pojkar i resultat på nationella prov ökar vanligtvis också något för den här gruppen skolor. Dock finns ett noterbart undantag i det nationella provet i matematik för årskurs 9, där har pojkarna ett klart bättre resultat jämfört med flickorna i de skolor som har minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar.

Det utvecklingsarbete som pågår på förvaltnings- och skolnivå verkar ge resultat och förvaltningen avser att hålla i detta arbete.

Den övergripande strategin är att fokusera på att utveckla undervisnings- och lärandeprocesser i stadens skolor. Arbetet fortsätter med att utveckla analyserna på alla nivåer inom förvaltningen och att utifrån dessa utarbeta strategier för högre måluppfyllelse. Det är viktigt att våga prioritera bland insatser och att fokusera på dessa för att skapa en långsiktig och hållbar strategi. Insatserna ska också riktas utifrån en analys av den enskilda skolans behov.

Bedömning och betyg

Arbetet med bedömning och betyg utifrån den nya läroplanen har fortsatt på skolorna. Genom att säkerställa att planering och bedömning har sin utgångspunkt i de nationella målen skapas bättre förutsättningar för en rättvis och likvärdig bedömning. Många skolor har genomfört ett gediget arbete inom detta område och har kommit långt i den processen.

Ett flertal kommunala grundskolor har påbörjat ett arbete med sambedömning och utbyte för rättning av nationella prov. Syftet är att åstadkomma en likvärdig och rättssäker bedömning samtidigt som lärares bedömningskompetens ökar.

Trygghet och studiero

I den brukarundersökning som under våren genomfördes i förskoleklass samt årskurs 2, 5 och 8 ställs frågor om bland annat trygghet och studiero. En av frågorna handlar om lugn och ro på lektionerna. Följande är resultat för de senaste tre åren:

Tabell 9: Fråga 8 Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna (andel positiva svar, %)

Årskurs 2	2011	-
	2012	64
	2013	65
Årskurs 5	2011	54
	2012	63
	2013	63
Årskurs 8	2011	41
	2012	46
	2013	53
Föräldrar förskoleklass	2011	62
	2012	72
	2013	65
Föräldrar åk 2	2011	52
	2012	58
	2013	55

Bland eleverna visar enkätsvaren på en positiv utveckling. Samtliga årskurser har förbättrade siffror och allra störst är förbättringen i årskurs 8.

De elever som har angett att de inte kan arbeta i lugn och ro på lektionerna har även fått möjlighet att ange orsaken. Den övervägande andelen (79 procent i årskurs 2, 81 procent i årskurs 5 och 80 procent i årskurs 8) har angett att orsaken är att de blir störda av andra elever i den egna klassen.

I enkäten bedöms följande påståenden om trygghet och trivsel:

- Jag trivs i skolan
- Jag känner mig trygg i skolan
- Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna
- Vi har en bra stämning på skolan
- Under detta läsår har jag inte blivit illa behandlad av andra elever i skolan.

Tabell 10: Sammanfattning av samtliga fem frågor om trygghet och trivsel (andel positiva svar)

Årskurs 2	2011	-
	2012	80
	2013	80
Årskurs 5	2011	75
	2012	79
	2013	79
Årskurs 8	2011	69
	2012	71
	2013	75
Föräldrar förskoleklass	2011	76
	2012	80
	2013	78
Föräldrar åk 2	2011	73
	2012	75
	2013	75

Den största förändringen är att andelen positiva svar har ökat för eleverna i årskurs 8. I övrigt har det inte skett några stora förändringar jämfört med föregående år vad gäller elevernas uppfattning när det gäller trygghet och studiero.

Elevernas inflytande

I vårens brukarundersökning ställs frågor om elevinflytandet. Följande påståenden bedöms:

- Lärarna lyssnar på mig och tar hänsyn till vad jag tycker
- Jag är nöjd med det inflytande som jag har över mitt skolarbete (inte årskurs 2)
- I utvecklingssamtalen pratar vi om vad jag gör bra och vad jag behöver förbättra
- Utvecklingssamtalen genomförs på ett sätt som jag förstår

Resultaten för de senaste tre åren ser ut så här:

Tabell 11: Sammanfattning av samtliga fyra frågor om inflytande (andel positiva svar, %)

Årskurs 2	2011	-
	2012	92
	2013	93
Årskurs 5	2011	88
	2012	90
	2013	91
Årskurs 8	2011	70
	2012	72
	2013	78
Föräldrar förskoleklass	2011	76
	2012	81
	2013	82
Föräldrar åk 2	2011	81
	2012	82
	2013	82

Elevernas upplevelse kring delaktighet och kunskap har förbättrats påtagligt i årskurs 8. I övriga årskurser är resultaten relativt oförändrade i jämförelse med förra året.

Kvalitetsarbetets genomförande och arbetsformer

Resultatdialoger

Resultatdialogerna är en väsentlig del i det systematiska kvalitetsarbetet och genomförs varje år mellan grundskolechef och skolledning. I dessa dialoger diskuteras skolans resultat, analys och åtgärder. Inför dialogerna 2013 tog grundskoleavdelningen fram en gemensam mall med rubrikerna resultat/indikatorer, orsaker/analys och förslag till åtgärder. Skolorna fyllde i mallen, som sedan utgjorde en del av underlaget för samtalet. Mallen är utformad för att även kunna användas i resultatdialogerna i arbetslagen.

För att dialogerna på ett ännu bättre sätt ska kunna vara ett verktyg för verksamhetsutveckling i varje enskild skola har dialogerna fortsatt att omfatta en mer processinriktad analys av resultat, på en lägre aggregerad nivå. Denna förändring och utveckling ligger i linje med de resultat som presenterats av forskare och utvärderare som följt arbetet med resultatdialogerna. Det digitala resultatunderlaget ”Skolans analysinstrument för resultatuppföljning” ger den enskilda skolan möjlighet att följa kunskapsutvecklingen för eleverna på bland annat klass-, ämnes-, kön- och lärarnivå. Genom att förvaltningen har utvecklat stadens ledningsinformationssystem LIS kan skolledare nu följa sin egen skolas resultatuppföljning utifrån betyg och omdömen. Skolledares tillgång till resultatrapporterna direkt i LIS möjliggör tidigare analys av resultaten. Syftet med underlaget är att höja nivån på analysen för att skolan ska kunna säkerställa att varje elev får optimala förutsättningar för lärande.

Skolorna har för andra året i rad på individnivå fått redogöra för vilka elever som inte har uppnått behörighet till ett nationellt program inom gymnasieskolan. Ett samtal om vilka dessa elever är ger möjligheter att ytterligare fördjupa analysen av orsakerna till att eleverna inte uppnått behörighet. Syftet är att vidareutveckla strategier för hur skolan framöver i större utsträckning kan lyckas möta elever i motsvarande situationer.

Utvärderingen av årets arbetssätt visar att den nya mallen varit användbar för att få syn på respektive skolas utmaningar och förmåga att analysera resultat. Grundskoleavdelningen kommer att fortsätta arbetet med att utveckla formerna för resultatdialoger och samtidigt säkerställa att de underlag som används blir ett verkningsfullt redskap och kan användas i arbetet med skolornas arbetsplaner och kvalitetsredovisningar.

Utifrån de genomförda resultatdialogerna har grundskoleavdelningen sammanställt sina slutsatser och identifierat några områden som avdelningen ska arbeta vidare med. Slutsatserna har sammanfattats under följande rubriker:

- ledarskap på alla nivåer
- det systematiska kvalitetsarbetet
- elever i behov av särskilt stöd
- lärprocesser

Verksamhetsplan och verksamhetsberättelse

Som ett led i att utveckla det övergripande systematiska kvalitetsarbetet har grundskoleavdelningen arbetat för att öka delaktigheten, tydliggöra uppdraget och förenkla uppföljningen av målen. Inför skrivandet av verksamhetsplanen har grundskoleavdelningen under två dagar samlat alla grundskolerektorer i staden för att diskutera skolutvecklingsfrågor

och områden att förbättra. Det som kom fram vid dessa diskussioner har utgjort ett underlag i kommande verksamhetsplan.

I syfte att skapa en tydlig bild av de uppdrag som ges direkt till skolorna i nämndens verksamhetsplan, samt att förenkla uppföljningen, har en lista med uppdragen tagits fram till rektorerna. Grundskoleavdelningen centralt har på samma sätt listat de uppdrag som vi ska arbeta med och ansvariga för olika områden har utsetts. Detta har underlättat och förbättrat den gemensamma och systematiska uppföljningen och utvärderingen.

Utvecklingsområden

Förvaltningen lyfter i verksamhetsplanen för 2014 fram följande strategiska områden att arbeta vidare med:

- uppföljning och analys av insatser och resultat
- organisationsutveckling för god pedagogisk verksamhet
- fokusskolor
- utveckling av undervisningen/utbildningen
- elever i behov av särskilt stöd

Det är viktigt att våga prioritera bland insatser och att fokusera på dem för att skapa en långsiktig och hållbar strategi. Att prioritera innebär också att våga välja bort andra insatser som i sig kan vara bra. Detta därför att det gäller att fokusera och hålla sig till de strategiska områdena för att insatserna ska vara verkningsfulla och möjliga att följa upp och utvärdera.

Resultat för stadens grundskolor år 2013 i jämförelse med 2012 och 2011.

I tabellen ingår endast skolor som hade minst 20 elever i årskurs 9. Siffrorna är avrundade till närmaste heltal.

Skola	Genomsnittligt meritvärde			Andel behöriga nationellt program			Andel godkända i alla ämnen		
	2013	2012	2011	2013*	2012*	2011*	2013	2012	2011
Stadens genomsnitt	222 (222,4)	222	224	87 (87,4)	86	88	75 (75,2)	75	77
Abrahamsbergsskolan	243	242	240	99	98	100	92	93	90
Adolf Fredriks Musikklasser	270	270	273	100	99	100	98	97	100
Akalla grundskola F-9	180	169	202	60	63	74	44	33	54
Alviksskolan	212	178	224	74	57	81	66	52	79
Aspuddens Skola	214	227	237	91	90	100	77	84	90
Bagarmossens Skola	195	196	197	80	78	100	71	64	89
Björkhagens Skola	226	238	221	95	94	94	88	85	86
Blommensbergsskolan	224	224	222	93	97	100	86	82	89
Bredbyskolan	165	183	196	61	70	79	..	51	55
Bredängsskolan	184	186	201	84	80	86	57	34	70
Bäckahagens Skola	212	196	202	78	76	79	64	60	56
Enbacksskolan	200	214	194	84	90	82	51	77	62
Engelbrettskolan	231	255	259	96	98	100	80	90	91
Enskede skola	237	233	232	97	97	100	93	92	91
Eriksdalsskolan	209	227	219	87	91	92	70	80	79
Farsta grundskola	205	180	207	77	55	80	56	39	48
Fruängens skola	199	200	204	80	86	100	62	78	79
Grimtaskolan	200	181	199	78	72	63	53	58	48
Gubbängsskolan	208	211	210	90	88	90	61	66	74
Gärdesskolan	241	254	257	92	98	100	80	91	95
Hagsätraskolan	191	187	161	68	68	65	63	59	52
Hjulsta grundskola	155	157	159	42	54	52	24	29	28
Husbygårdsskolan F-9	169	177	176	56	64	60	44	42	54
Hässelby Villastads Skola	232	227	240	94	91	100	78	77	93
Hässelbygårdsskolan	206	191	193	78	68	71	68	55	51
Högalidsskolan	247	239	238	95	99	100	91	86	83
Högländsskolan	288	283	268	100	100	100	100	97	100
Hökarängsskolan	174	172	196	68	69	76	54	56	65
Johan Skytteskolan	225	241	224	93	96	93	83	87	86
Katarina Norra Skola	234	241	239	97	97	100	87	91	88

Kungsholmens grundskola	235	233	237	94	91	100	86	83	87
Lillholmsskolan	220	171	189	78	57	63	65	46	52
Mariaskolan	227	238	228	93	95	93	82	88	76
Matteusskolan	234	236	231	95	99	100	83	93	83
Mälarhöjdens Skola	251	265	260	98	98	100	94	97	94
Nya Elementar	227	234	239	95	93	93	84	86	83
Nytorpsskolan	192	168	186	73	63	65	69	56	56
Rinkebyskolan	175	166	161	69	55	64	39	38	41
Rågsvedsskolan	154	164	128	29	52	32	18	32	27
Råambshovsskolan	243	246	241	95	98	96	87	87	91
Rödbergsskolan	252	268	269	91	97	92	87	96	89
Sjöstadsskolan	216	213	224	85	92	100	78	84	82
Sjöängsskolan	207	196	211	89	84	88	71	66	83
Skarpnäcks Skola	238	228	214	92	94	89	89	87	76
Slättgårdsskolan	216	224	193	90	83	100	69	63	71
Smedshagsskolan	205	201	176	85	86	70	71	67	57
Sofia Skola	228	218	227	90	85	89	82	78	83
Solbergaskolan	170	162	209	71	48	76	57	40	64
Spånga grundskola	247	240	231	96	98	95	90	91	86
Sturebyskolan	237	242	223	96	97	94	93	93	89
Sundbyskolan	231	219	219	92	89	84	83	77	75
Sätraskolan	183	186	194	71	66	69	57	47	44
Söderholmsskolan	220	197	196	86	80	82	54	63	77
Södermalmskolan	238	251	248	93	91	100	87	87	82
Södra Ängby Skola	236	233	231	96	91	90	85	83	79
Trollbodaskolan	214	215	235	93	89	92	81	76	85
Tätorpsskolan	194	181	201	65	69	78	63	54	67
Vasa Real	249	249	250	99	95	97	83	74	85
Vinstagårdsskolan	221	232	230	92	88	91	62	70	72
Vällingbyskolan	214	203	202	85	86	81	69	76	72
Årtaskolan	199	200	202	78	85	84	71	76	62
Åsö Grundskola	232	253	238	94	97	96	76	85	78
Äppelviksskolan	258	263	270	98	99	100	96	94	100
Ärvingeskolan	207	181	192	90	68	82	66	43	57

*Avser lägsta behörighet till gymnasiet (yrkesprogram).